

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Εφαρμογή της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Επί της Αρχής

I. Γενικό Μέρος

Η αναθεώρηση του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος εισήγαγε στην ελληνική έννομη τάξη τον θεσμό της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας, αναγνωρίζοντας στους πολίτες που έχουν δικαίωμα ψήφου τη δυνατότητα να καταθέτουν προτάσεις νόμων στη Βουλή, υπό την προϋπόθεση συγκέντρωσης πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) υπογραφών.

Η συνταγματική αυτή πρόβλεψη αποτελεί σημαντική θεσμική καινοτομία ενίσχυσης της συμμετοχικής δημοκρατίας και της ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών στη νομοθετική λειτουργία. Παράλληλα, δεν αναιρεί τον αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα του πολιτεύματος ούτε υποκαθιστά τη Βουλή ως το κατεξοχήν νομοθετικό όργανο της Πολιτείας.

Παρά τη συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού, έως σήμερα δεν έχει θεσπιστεί το αναγκαίο εκτελεστικό νομοθετικό πλαίσιο που να ρυθμίζει τους όρους, τη διαδικασία, τις εγγυήσεις και τα αρμόδια όργανα εφαρμογής της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας. Ως αποτέλεσμα, η διάταξη παραμένει ουσιαστικά ανενεργή, γεγονός που αποδυναμώνει την πρακτική αποτελεσματικότητα της συνταγματικής αναθεώρησης.

Η απουσία λειτουργικού μηχανισμού εφαρμογής δημιουργεί σημαντικό θεσμικό κενό ως προς:

- τη διαδικασία υποβολής πρότασης νόμου από πολίτες,
- τον τρόπο συλλογής και ελέγχου υπογραφών,
- την προστασία προσωπικών δεδομένων,
- τη διαφάνεια της διαδικασίας,
- και την υποχρεωτική κοινοβουλευτική επεξεργασία των προτάσεων που συγκεντρώνουν την απαιτούμενη λαϊκή υποστήριξη.

Η παρούσα πρόταση νόμου αποσκοπεί:

- στην ουσιαστική ενεργοποίηση του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος,
- στην ενίσχυση της θεσμικής συμμετοχής των πολιτών,
- στη διασφάλιση της διαφάνειας και της δημοκρατικής λογοδοσίας,
- και στη θέσπιση σαφούς, ασφαλούς και λειτουργικού πλαισίου άσκησης της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Ειδικότερα:

1. Θεσπίζεται διαδικασία υποβολής πρότασης νόμου από Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών.
2. Προβλέπεται προκαταρκτικός έλεγχος παραδεκτού αποκλειστικά ως προς τα συνταγματικά όρια του άρθρου 73 παρ. 6.
3. Κατοχυρώνεται δυνατότητα συλλογής ηλεκτρονικών και φυσικών υπογραφών.
4. Θεσπίζονται εγγυήσεις προστασίας προσωπικών δεδομένων και ασφάλειας της διαδικασίας.
5. Προβλέπεται ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα δημόσιας συμμετοχής.
6. Καθορίζονται δεσμευτικές προθεσμίες κοινοβουλευτικής επεξεργασίας.

Η πρόταση νόμου δεν θίγει την αρμοδιότητα της Βουλής να συζητεί, να τροποποιεί, να απορρίπτει ή να ψηφίζει προτάσεις νόμων σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής. Κατοχυρώνει όμως την υποχρέωση κοινοβουλευτικής επεξεργασίας των προτάσεων που υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος.

Η ενίσχυση της δημοκρατικής συμμετοχής, η διαφάνεια και η ενεργή εμπλοκή των πολιτών στη νομοθετική διαδικασία συνιστούν αναγκαίες προϋποθέσεις ενδυνάμωσης της εμπιστοσύνης στους θεσμούς και ενίσχυσης της δημοκρατικής νομιμοποίησης του πολιτικού συστήματος.

II. Ειδικό Μέρος (Άρθρο προς Άρθρο)

Άρθρο 1

Καθορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Άρθρο 2

Κατοχυρώνεται η δυνατότητα κατάθεσης πρότασης νόμου από πολίτες με τη συγκέντρωση πεντακοσίων χιλιάδων έγκυρων υπογραφών.

Άρθρο 3

Ρυθμίζεται η σύσταση και λειτουργία της Επιτροπής Πρωτοβουλίας Πολιτών.

Άρθρο 4

Καθορίζονται τα στοιχεία και το περιεχόμενο του φακέλου υποβολής πρότασης νόμου.

Άρθρο 5

Θεσπίζεται προκαταρκτικός έλεγχος παραδεκτού αποκλειστικά ως προς τα συνταγματικά όρια του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος.

Άρθρο 6

Ρυθμίζεται η διαδικασία συλλογής ηλεκτρονικών και φυσικών υπογραφών.

Άρθρο 7

Κατοχυρώνονται εγγυήσεις δημοσιότητας και διαφάνειας της διαδικασίας.

Άρθρο 8

Θεσπίζεται ειδικό πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων των υπογραφόντων.

Άρθρο 9

Ρυθμίζεται ο έλεγχος εγκυρότητας και η πιστοποίηση των υπογραφών.

Άρθρο 10

Καθορίζεται η διαδικασία υποχρεωτικής κοινοβουλευτικής επεξεργασίας της πρότασης νόμου.

Άρθρο 11

Προσδιορίζεται η αρμοδιότητα της Βουλής κατά τη νομοθετική επεξεργασία των προτάσεων.

Άρθρο 12

Θεσπίζεται ειδική αιτιολογία σε περίπτωση απόρριψης πρότασης νόμου με ιδιαίτερα αυξημένη λαϊκή υποστήριξη.

Άρθρο 13

Εξειδικεύονται τα συνταγματικά όρια της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Άρθρο 14

Προβλέπεται η δημιουργία και λειτουργία της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Άρθρο 15

Ρυθμίζονται μεταβατικά ζητήματα μέχρι την πλήρη λειτουργία της πλατφόρμας.

Άρθρο 16

Καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

III. ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ (Άρθρο 75 Συντάγματος)

Η εφαρμογή του παρόντος νόμου προβλέπει ιδίως:

- τη δημιουργία και λειτουργία της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας,
- την τεχνική υποστήριξη και ασφάλεια της διαδικασίας ηλεκτρονικής ταυτοποίησης,
- και την υποστήριξη των αρμόδιων διαδικασιών ελέγχου και πιστοποίησης.

Η σχετική δαπάνη δύναται να καλυφθεί από:

- τον τακτικό προϋπολογισμό της Βουλής των Ελλήνων,
- πόρους ψηφιακού μετασχηματισμού της Δημόσιας Διοίκησης,
- συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα,
- και λοιπά χρηματοδοτικά εργαλεία τεχνολογικής αναβάθμισης του Δημοσίου.

Η λειτουργία της πλατφόρμας οργανώνεται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η δημοσιονομική αναλογικότητα και η αποτελεσματική αξιοποίηση των υφιστάμενων ψηφιακών υποδομών του κράτους.

Θεσμικές επιπτώσεις:

- Ενίσχυση της συμμετοχικής δημοκρατίας.
- Ενδυνάμωση της διαφάνειας και της δημοκρατικής λογοδοσίας.
- Ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς.
- Πρακτική ενεργοποίηση συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος.

Κοινωνικές επιπτώσεις:

- Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στη δημόσια ζωή.
- Διεύρυνση θεσμικών δυνατοτήτων κοινωνικής παρέμβασης.
- Ενίσχυση δημοκρατικής νομιμοποίησης νομοθετικών πρωτοβουλιών.

Διοικητικές επιπτώσεις:

- Ανάπτυξη ασφαλούς ψηφιακής υποδομής συλλογής υπογραφών.
- Δημιουργία διαδικασιών ελέγχου και πιστοποίησης.
- Βελτίωση ψηφιακών υπηρεσιών συμμετοχής πολιτών.

Επιπτώσεις προστασίας δεδομένων:

Η πρόταση ενσωματώνει ειδικές εγγυήσεις συμμόρφωσης με:

- τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR),
- την εθνική νομοθεσία προστασίας προσωπικών δεδομένων,
- και τις αρχές αναγκαιότητας, αναλογικότητας και ασφάλειας επεξεργασίας.

Συνολικά, η παρούσα πρόταση νόμου επιδιώκει τη θεσμική ενεργοποίηση ενός ήδη κατοχυρωμένου συνταγματικού δικαιώματος και την ενίσχυση της ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών στη νομοθετική διαδικασία, εντός των ορίων του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος και του Συντάγματος.

Αθήνα, 25 Μαΐου 2026

Ο Προτείνων Βουλευτής

Κωνσταντίνος Φλώρος

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Εφαρμογή της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****Άρθρο 1****Σκοπός - Αντικείμενο**

1. Σκοπός του παρόντος είναι η ρύθμιση των όρων, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας άσκησης της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος.
2. Ο παρών νόμος καθορίζει ιδίως:
 - α) τη διαδικασία υποβολής πρότασης νόμου από πολίτες,
 - β) τη σύσταση και λειτουργία της Επιτροπής Πρωτοβουλίας Πολιτών,
 - γ) τον προκαταρκτικό έλεγχο παραδεκτού,
 - δ) τον τρόπο συλλογής και ελέγχου των υπογραφών,
 - ε) τις εγγυήσεις διαφάνειας και προστασίας προσωπικών δεδομένων,
 - στ) τη διαδικασία κοινοβουλευτικής επεξεργασίας των προτάσεων νόμων που υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος.

Άρθρο 2**Δικαίωμα λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας**

1. Πρόταση νόμου δύναται να κατατίθεται στη Βουλή από πολίτες που έχουν δικαίωμα ψήφου, εφόσον συγκεντρωθούν τουλάχιστον πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) έγκυρες υπογραφές.
2. Κατά τη διάρκεια κάθε κοινοβουλευτικής περιόδου δύναται να εισάγονται προς κοινοβουλευτική επεξεργασία έως δύο (2) προτάσεις νόμων κατά τη διαδικασία του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος.
3. Ως εισαγόμενη προς κοινοβουλευτική επεξεργασία πρόταση νόμου νοείται εκείνη για την οποία έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος εγκυρότητας των υπογραφών και έχει πιστοποιηθεί η συγκέντρωση του απαιτούμενου αριθμού έγκυρων υπογραφών.
4. Η σειρά προτεραιότητας μεταξύ περισσότερων προτάσεων καθορίζεται με βάση τον χρόνο υποβολής πλήρους φακέλου πρότασης νόμου, συνοδευόμενου από τον απαιτούμενο αριθμό έγκυρων υπογραφών. Σε περίπτωση ταυτόχρονης υποβολής περισσότερων προτάσεων, προηγείται εκείνη που συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό έγκυρων υπογραφών.

Άρθρο 3**Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών**

1. Κάθε πρόταση νόμου υποβάλλεται από Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών, αποτελούμενη από επτά (7) έως δεκαπέντε (15) πολίτες που έχουν δικαίωμα ψήφου.
2. Η Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών:
 - α) εκπροσωπεί την πρόταση νόμου ενώπιον της Βουλής και των αρμόδιων υπηρεσιών,
 - β) υποβάλλει το κείμενο της πρότασης νόμου και την αιτιολογική έκθεση,

- γ) παρακολουθεί τη διαδικασία συλλογής και ελέγχου των υπογραφών,
δ) ενημερώνεται για την πορεία εξέτασης της πρότασης.
3. Τα μέλη της Επιτροπής Πρωτοβουλίας Πολιτών δηλώνονται κατά την έναρξη της διαδικασίας στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα και στην αρμόδια υπηρεσία της Βουλής.
 4. Η Επιτροπή ορίζει εκπρόσωπο και αναπληρωτή εκπρόσωπο για την επικοινωνία με τη Βουλή και τις αρμόδιες αρχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

Άρθρο 4

Περιεχόμενο φακέλου πρότασης νόμου

1. Για την έναρξη της διαδικασίας, η Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών υποβάλλει πλήρη φάκελο, ο οποίος περιλαμβάνει:
 - α) το πλήρες κείμενο της προτεινόμενης νομοθετικής ρύθμισης, διαρθρωμένο σε άρθρα,
 - β) αιτιολογική έκθεση,
 - γ) τα στοιχεία των μελών της Επιτροπής Πρωτοβουλίας Πολιτών,
 - δ) δήλωση ότι το αντικείμενο της πρότασης δεν εμπίπτει στους περιορισμούς του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος,
 - ε) συνοπτική περιγραφή του σκοπού και του κοινωνικού αντικειμένου της πρότασης.
2. Η πρόταση νόμου πρέπει να είναι διατυπωμένη κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και νομοτεχνικά επεξεργασμένο, ώστε να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κοινοβουλευτικής επεξεργασίας.

Άρθρο 5

Προκαταρκτικός έλεγχος παραδεκτού

1. Πριν από την έναρξη της συλλογής υπογραφών, ο φάκελος της πρότασης νόμου υποβάλλεται σε προκαταρκτικό έλεγχο παραδεκτού.
2. Ο προκαταρκτικός έλεγχος περιορίζεται αποκλειστικά στη διαπίστωση:
 - α) αν η πρόταση νόμου εμπίπτει προδήλως στους περιορισμούς του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος, ή
 - β) αν στερείται του ελάχιστου αναγκαίου νομοθετικού περιεχομένου.
3. Ο έλεγχος διενεργείται από τον Πρόεδρο της Βουλής, ύστερα από γνώμη της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής ή άλλου αρμόδιου οργάνου που ορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.
4. Η κρίση περί απαραδέκτου πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Βουλής και στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα.
5. Σε περίπτωση κρίσης περί απαραδέκτου, η Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών δύναται να επανυποβάλει την πρόταση με τροποποιήσεις.
6. Ο προκαταρκτικός έλεγχος παραδεκτού δεν συνιστά έλεγχο πολιτικής σκοπιμότητας, νομοθετικής ορθότητας ή ουσιαστικής βασιμότητας της πρότασης νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ

Άρθρο 6

Διαδικασία συλλογής υπογραφών

1. Η συλλογή υπογραφών πραγματοποιείται ηλεκτρονικά μέσω ειδικής δημόσιας πλατφόρμας και, επικουρικά, με φυσική υπογραφή.
2. Η ηλεκτρονική υπογραφή πραγματοποιείται μέσω ισχυρής ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, ιδίως μέσω:
 - α) των διαπιστευτηρίων της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης,
 - β) της ψηφιακής ταυτότητας, ή
 - γ) άλλου ισοδύναμου κρατικού μηχανισμού ηλεκτρονικής ταυτοποίησης.
3. Η φυσική υπογραφή συνοδεύεται από βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής ή από άλλο ισοδύναμο μέσο ταυτοποίησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
4. Κάθε πολίτης μπορεί να υπογράψει μία (1) φορά την ίδια πρόταση νόμου. Διπλές ή πολλαπλές υπογραφές του ίδιου πολίτη λαμβάνονται υπόψη μία μόνο φορά.
5. Η συλλογή υπογραφών ολοκληρώνεται εντός δώδεκα (12) μηνών από την ανάρτηση της πρότασης στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα.
6. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας της παρ. 5, η διαδικασία λήγει αυτοδικαίως, εκτός αν έχει συγκεντρωθεί ο απαιτούμενος αριθμός υπογραφών.
7. Το κράτος μεριμνά για τη δωρεάν, ασφαλή, προσβάσιμη και αδιάλειπτη λειτουργία της πλατφόρμας.

Άρθρο 7

Δημοσιότητα και διαφάνεια

1. Κάθε πρόταση νόμου που περνά επιτυχώς τον προκαταρκτικό έλεγχο παραδεκτού δημοσιεύεται υποχρεωτικά:
 - α) στην ιστοσελίδα της Βουλής,
 - β) στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα συλλογής υπογραφών,
 - γ) σε κάθε άλλο δημόσιο ψηφιακό μητρώο που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.
2. Δημοσιοποιούνται υποχρεωτικά:
 - α) το πλήρες κείμενο της πρότασης νόμου,
 - β) η αιτιολογική έκθεση,
 - γ) τα ονόματα των μελών της Επιτροπής Πρωτοβουλίας Πολιτών,
 - δ) ο συνολικός αριθμός των υπογραφών που έχουν συγκεντρωθεί,
 - ε) η πορεία ελέγχου και κοινοβουλευτικής επεξεργασίας της πρότασης.
3. Δεν δημοσιοποιούνται προσωπικά στοιχεία των πολιτών που υπογράφουν την πρόταση νόμου, πέραν όσων απαιτούνται για λόγους στατιστικής και διαφάνειας χωρίς δυνατότητα άμεσης ή έμμεσης ταυτοποίησής τους.

Άρθρο 8

Προστασία προσωπικών δεδομένων

1. Η συλλογή, καταχώριση, επεξεργασία και διασταύρωση των στοιχείων των πολιτών που υπογράφουν πρόταση νόμου διενεργείται αποκλειστικά για τον σκοπό της άσκησης της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας.
2. Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων πραγματοποιείται σύμφωνα με:
 - α) τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR),
 - β) την εθνική νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

- γ) τις αρχές της νομιμότητας, διαφάνειας, ελαχιστοποίησης των δεδομένων, ασφάλειας και περιορισμού του σκοπού.
3. Υπεύθυνος επεξεργασίας είναι η Βουλή των Ελλήνων ή άλλο όργανο που ορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής και την κείμενη νομοθεσία.
 4. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δύναται να εκδίδει γνώμη, κατευθυντήριες οδηγίες ή συστάσεις ως προς την ασφάλεια, τη νομιμότητα και την αναλογικότητα της επεξεργασίας.
 5. Τα δεδομένα των υπογραφόντων διατηρούνται μόνο για όσο χρόνο είναι αναγκαίο για την ολοκλήρωση του ελέγχου εγκυρότητας και της κοινοβουλευτικής διαδικασίας και στη συνέχεια διαγράφονται ή ανωνυμοποιούνται.

Άρθρο 9

Έλεγχος εγκυρότητας και πιστοποίηση υπογραφών

1. Μετά την ολοκλήρωση της συλλογής υπογραφών, η Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών υποβάλλει αίτηση πιστοποίησης του αριθμού των έγκυρων υπογραφών.
2. Ο έλεγχος εγκυρότητας ολοκληρώνεται εντός ενενήντα (90) ημερών από την υποβολή της αίτησης.
3. Ο έλεγχος διενεργείται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα της Βουλής ή από άλλο αρμόδιο όργανο που ορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.
4. Κατά τον έλεγχο διαπιστώνεται ιδίως:
 - α) αν ο υπογράφων έχει δικαίωμα ψήφου,
 - β) αν η υπογραφή είναι μοναδική,
 - γ) αν η ταυτοποίηση πραγματοποιήθηκε νομίμως,
 - δ) αν η υπογραφή δόθηκε εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας.
5. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου εκδίδεται πράξη πιστοποίησης, στην οποία αναφέρεται ο συνολικός αριθμός έγκυρων και άκυρων υπογραφών.
6. Η πράξη πιστοποίησης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Βουλής και στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 10

Κοινοβουλευτική επεξεργασία

1. Μετά την πιστοποίηση της συγκέντρωσης του απαιτούμενου αριθμού έγκυρων υπογραφών, ο Πρόεδρος της Βουλής εισάγει την πρόταση νόμου στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή εντός δεκαπέντε (15) ημερών.
2. Η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή ολοκληρώνει την επεξεργασία της πρότασης εντός εξήντα (60) ημερών από την εισαγωγή της.
3. Μετά την ολοκλήρωση της επεξεργασίας από την αρμόδια επιτροπή, η πρόταση νόμου εισάγεται προς συζήτηση και ψήφιση στην Ολομέλεια της Βουλής, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής.
4. Η πρόταση νόμου εισάγεται υποχρεωτικά προς κοινοβουλευτική επεξεργασία σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής.
5. Κάθε αναβολή ή μη ολοκλήρωση της διαδικασίας πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς.
6. Η ψηφοφορία διεξάγεται δημόσια και καταγράφεται σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

Άρθρο 11

Αρμοδιότητα της Βουλής

1. Η Βουλή δύναται να επεξεργάζεται, να τροποποιεί, να απορρίπτει ή να ψηφίζει την πρόταση νόμου, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της.
2. Εφόσον κατά την κοινοβουλευτική επεξεργασία προτείνονται τροποποιήσεις που μεταβάλλουν ουσιωδώς τον σκοπό, τον πυρήνα ή τη βασική κανονιστική κατεύθυνση της πρότασης νόμου, οι τροποποιήσεις αυτές συνοδεύονται από ειδική αιτιολογία.
3. Το αρχικό κείμενο της πρότασης νόμου, όπως υποβλήθηκε από την Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών και υποστηρίχθηκε από τους πολίτες, παραμένει δημοσίως προσβάσιμο καθ' όλη τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής διαδικασίας.
4. Σε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής του περιεχομένου της πρότασης, η μεταβολή επισημαίνεται ειδικώς στην έκθεση της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής και δημοσιοποιείται στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα.

Άρθρο 12

Ειδική αιτιολογία απόρριψης

1. Εφόσον πρόταση νόμου συγκεντρώσει άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) έγκυρων υπογραφών και απορριφθεί από τη Βουλή, η απόφαση απόρριψης συνοδεύεται από ειδική αιτιολογία.
2. Η αιτιολογία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Βουλής και στην ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα.
3. Η απόρριψη πρότασης νόμου που έχει συγκεντρώσει ιδιαίτερα αυξημένη λαϊκή υποστήριξη δεν θίγει τη δυνατότητα των αρμόδιων συνταγματικών οργάνων να εξετάσουν άλλες διαδικασίες άμεσης δημοκρατικής συμμετοχής που προβλέπονται από το Σύνταγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ ΌΡΙΑ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Άρθρο 13

Περιορισμοί του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος

1. Δεν επιτρέπεται η κατάθεση προτάσεων νόμων που έχουν ως αντικείμενο θέματα δημοσιονομικά, εξωτερικής πολιτικής ή εθνικής άμυνας, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος.
2. Ως δημοσιονομικά θέματα νοούνται ιδίως προτάσεις που έχουν ως άμεσο και κύριο αντικείμενο:
 - α) την επιβολή, κατάργηση ή μεταβολή φόρων, τελών, εισφορών ή λοιπών δημοσίων εσόδων,
 - β) την αναγνώριση ή κατάργηση δημόσιας δαπάνης,
 - γ) την άμεση μεταβολή του κρατικού προϋπολογισμού,
 - δ) τη ρύθμιση ζητημάτων που ανήκουν στον πυρήνα της δημοσιονομικής πολιτικής του κράτους.
3. Η απλή οικονομική ή κοινωνική επίπτωση μιας πρότασης νόμου δεν αρκεί από μόνη της για τον χαρακτηρισμό της ως δημοσιονομικής.

Άρθρο 14

Ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα

1. Η Βουλή των Ελλήνων, σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα της Δημόσιας Διοίκησης, μεριμνά για τη δημιουργία, λειτουργία, ασφάλεια και συντήρηση της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας.
2. Η πλατφόρμα διασφαλίζει ιδίως:
 - α) ασφαλή ηλεκτρονική ταυτοποίηση,
 - β) προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία,
 - γ) δυνατότητα δημόσιας παρακολούθησης του αριθμού υπογραφών,
 - δ) προστασία προσωπικών δεδομένων,
 - ε) τεχνική ακεραιότητα και αποτροπή πολλαπλών υπογραφών,
 - στ) δυνατότητα ασφαλούς καταγραφής και επαλήθευσης της διαδικασίας χωρίς δημοσιοποίηση προσωπικών στοιχείων των υπογραφόντων.
3. Με απόφαση των αρμόδιων οργάνων, σύμφωνα με το Σύνταγμα, τον Κανονισμό της Βουλής και την κείμενη νομοθεσία, ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο τεχνικό, οργανωτικό ή διαδικαστικό ζήτημα για τη λειτουργία της πλατφόρμας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15 Μεταβατικές διατάξεις

1. Η ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα τίθεται σε λειτουργία εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.
2. Μέχρι την πλήρη λειτουργία της πλατφόρμας, η συλλογή υπογραφών μπορεί να πραγματοποιείται με φυσική υπογραφή, σύμφωνα με το άρθρο 6, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η ταυτοποίηση των υπογραφόντων και η προστασία των προσωπικών τους δεδομένων.
3. Οι ειδικότερες διαδικασίες υποβολής, ελέγχου και πιστοποίησης των υπογραφών κατά το μεταβατικό στάδιο καθορίζονται με απόφαση των αρμόδιων οργάνων, το Σύνταγμα και την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 16 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 25 Μαΐου 2026

Ο προτείνων Βουλευτής

Κωνσταντίνος Φλώρος